

Закордонне українство відіграє значну роль в утвердженні України в міжнародній спільноті. Воно є важливим демографічним, інтелектуальним, соціально-культурним та інформаційним ресурсом країни. За умов тісної взаємної співпраці українське зарубіжжя має стати для України вагомим фактором реалізації зовнішньої політики, а саме – забезпечення позитивного міжнародного іміджу; розвитку економічних, культурних та інших зв'язків із зарубіжними країнами; забезпечення економічної, культурної та інформаційної присутності в геополітично важливих регіонах.

На сучасному етапі національні інтереси України потребують державної підтримки збереження української ідентичності діаспори, що включає забезпечення на належному рівні її прав і свобод, сприяння збереженню української мови та культури у середовищі діаспори, допомогу в реалізації освітніх програм та проектів у межах українських громад у країнах перебування, а також надання можливостей для отримання освіти в Україні.

Серед завдань, які потребують першочергового вирішення:

- створення окремого державного органу з роботи із закордонним українством і трудовою міграцією, що координував би зв'язки закордонного українства з Верховною Радою, Кабінетом міністрів України, Міністерством закордонних справ, Міністерством культури, Міністерством освіти і науки, молоді та спорту, Міністерством економічного розвитку і торгівлі, Міністерством соціальної політики, Пенсійним фондом, Державною прикордонною і Державною митною службами та іншими важливими установами України;

- внесення змін і доповнень до Закону України «Про вибори народних депутатів», оскільки він, практично, позбавляє трудових мігрантів частини виборчих прав, гарантованих Конституцією України. Це стосується забезпечення можливості голосувати і бути обраними до Верховної Ради України;

- розроблення Державної програми сприяння поверненню громадян України, які перебувають за кордоном, на Батьківщину, передбачивши для них податкові, митні, інвестиційні пільги, пільги на придбання (будівництво) житла тощо;

- активізація переговорного процесу щодо укладення двосторонніх міжнародних договорів між Україною та іноземними державами про працевлаштування та соціальний захист трудових мігрантів, взаємне визнання документів про освіту, українських посвідчень водія;

- при підготовці проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» передбачити виділення коштів на сприяння діяльності

українським культурно-інформаційним центрам в іноземних державах, де проживають українці, облаштування приміщень для громад українців, осередків української культури, бібліотек, українських шкіл та класів за кордоном технічними засобами навчання, оргтехнікою, інвентарем, меблями. Придбання книг, зокрема підручників, навчально-методичної літератури, навчальної аудіо- та відеопродукції для надання допомоги у комплектуванні бібліотек, забезпеченні потреб навчальних закладів (класів, кафедр, відділень, факультетів навчальних закладів) іноземних держав, у яких вивчається українська мова.

Для запобігання негативних наслідків від трудової міграції українців вбачається доцільним:

- удосконалити законодавчу базу, посилити відповідні інституції, уточнити та розширити їхні повноваження, а саме: ухвалити Закон «Про основні засади державної міграційної політики України», привести національне законодавство у відповідність до міжнародних стандартів, що значною мірою допоможе усунути недоліки чинного законодавства у сфері міграції;

- посилення участі Міністерства соціальної політики України в регулюванні трудової міграції;

- шляхом поширення інформації, а саме: рекламно-інформаційних буклетів, спеціальних телепередач, цільових випусків газет, інформування потенційних трудових мігрантів щодо міжурядових угод про взаємне працевлаштування громадян та їх соціальний захист, а також про можливості отримання трудовими мігрантами – громадянами України допомоги з боку закордонних дипломатичних установ України під час їх перебування за кордоном;

- підсилення ефективності роботи закордонних дипломатичних установ України з правової допомоги мігрантам, забезпечення захисту прав і свобод українських громадян, які перебувають за кордоном; оптимізувати кадровий склад консульських відділів посольств та консульств відповідно до кількості трудових мігрантів у країнах перебування;

- шляхом укладання двосторонніх договорів та угод, у тому числі, щодо взаємного визнання легітимності посвідчень водія, трудового стажу, соціального та пенсійного страхування, збільшення квот на працевлаштування, захист соціальних прав українських громадян, та забезпечення більш сприятливих можливостей працевлаштування за кордоном;

- створення сприятливих умов для залучення фінансових ресурсів закордонних українців у вітчизняну економіку;

– з метою легалізації грошових переказів встановлення пільгових умов для їх здійснення, а саме: законодавчо закріпити спрощену систему грошових переказів із-за кордону, зменшити оплату за банківські послуги;

– створення умов всередині країни, які б сприяли скороченню виїздів на заробітки за кордон; заохочення повернення мігрантів на батьківщину та максимально використовувати результати трудової міграції в інтересах розвитку домогосподарств мігрантів, місцевих громад, регіону та країни в цілому;

– піклуючись про збереження нашими громадянами, які тимчасово перебувають на заробітках за межами України національної ідентичності, необхідно забезпечувати зв'язок заробітчани з Україною шляхом створення умов для їхнього національно-культурного життя за кордоном, організації клубів, бібліотек, недільних шкіл тощо;

– максимально використовувати потенціал громадських об'єднань українців за кордоном, зокрема через активну роботу Ради з питань трудової міграції громадян України при Кабінеті Міністрів України, яка була створена 20 січня 2010 р. Цей орган має бути дієвим механізмом впливу на владні рішення щодо вдосконалення нормативно-правової бази з питань соціального захисту наших співвітчизників, створення правових, економічних та організаційних умов для повернення трудових мігрантів в Україну *(Мазука Л. Українська держава та світове українство: актуальні питання, потенціал та перспективи взаємодії. Аналітична доповідь // Національний інститут стратегічних досліджень (http://www.niss.gov.ua)).*